

Petur Andreassen 80 ár

Sunnudagin, 2. mars, fylti Petur Andreassen, fyrrverandi lærari, 80 ár.

Petur er sonur Wentzel Andreassen, Wensil á Velbastað, og Helenu Larsen úr Sandagerði. Í faðirættina er Petur kollfirðingur. Wensil var úr húsunum á Gørðum í Kollafirði. Blaðungur fór hann til Velbastaðar at vera húskallur á Steinum. Hini systkin hansara, øll uttan Pól, giftust til Havnar, Skælings og Sørvágs. Abbi Petur, í móðirættina, var Mass í Sandagerði, Mads Berg Larsen, hann var úr Vestmanna og kom til Havnar at arbeiða hjá Gamla Restorff. Hann giftist við Juli- onnu, av Hvítanesi. Tey bæði búsettust í Sandagerði. Húsin hjá teimum standa enn.

Petur vaks upp á Velbastað. Pápi hansara var traðar- og grótmaður, og Petur lærði grótarbeiði av faðir sin- um. Veturin 1926—27 var Petur á Købmandshvile Háskúla í Danmark. Í 1932 tók hann læraraprógvi í Havni. Petur starvaðist sum lærari m.a. í Mikinesi, í Kollafirði og á Velbastað. Hann arbeiðdi á amtsskriv- stovuni í tvey ár, var eitt skifti sýslumaður í Klaksvík og eitt skifti bókhaldari hjá Absalon Jacobsen á Skála. Í 1937 giftist Petur við Elisabeth, dóttur Hanus og Mariu Kamban í Havni. Árin 1939-44 var Petur lærari í Lamba og í Æðuvík. Í 1944 fluttu hjúni til Skúvoyar, har Petur starvaðist til 1956. Petur var lærari í Skopun í eitt ár, síðani fór hann at undirvísja á Kommunuskúlanum í Havni, seinni á Eysturskúlanum, har hann var, til hann legði frá sær í 1974.

Petur er eitt av hesum fólkunum, sum hava líka góðar gávur og líka góðan hug til handaligt arbeiði sum til andaligt virki. Alt handverk hevur falið honum lætt. Hann hevur dugað væl at smíða og verið bæði handa- ligur og vælgjerdur. Hann fór tíðliga undir trækurð, og hann hevur síðani hildið á at dyrka hetta kynstrið, við stórum bindindi og ágrytni. M.a. hevur Petur evnað til, úr eik, mahogni, bók ella peruvíð, eitt ótal av lampum, skrinum og kistlum. Hetta eru snotuligir lutir, ja, skreythandverk av finasta slag. Um somu tíð hevur Petur havt stóran áhuga fyri og hegni til bókligt arbeiði, at skriva, granska og umseta. Í hesum sambandi má ansurin fyri sang og tónleiki ikki gloymast. Wensil var frálíkur skipari og hevði sjáldsama vakra sangrødd. Tað var serstakliga hin eldri beiggin, Juul, sum førði henda arvin víðari, sálmasangin og kvøðingina. Men ansurin fyri kvæðunum, vakurleikanum í føroyskum máli, øllum tí, sum stendur yvir dagligum strevi fyri útkomuni, kom eisini at vera ein aðaltáttur í lyndinum hjá Peturi.

Tey tólv árin úti í Skúgví munnu vera millum tey gróðrarríkastu í livinum hjá Peturi. Petur kom at kenna bygdina, fólk, ættirnar, bygdasöguna, so langt aftur hon hómaðist, gerandisdagin. Tá ið til bar, var Petur við í øllum arbeiði, fyri ein part á sjónum, mest kortini á landi. Og tað var ikki smávegis, sum hendi úti í Skúgví tá. Gerandisdagurin var fjelbroyttari og óðrvisi enn t.d. á Velbastað. Kol var fært úr Hvalba, torv úr Sodni á Sandoyinni, sandur undan Skarvalofti. Tað hendi seg, at skip lögdu rovin harúti. Brimpláss var, og viðhvørt var einki samband við umheimin í vikur, okuntíð í mánaðir. Men tað, sum tá gjørdi Skúvoyinna til nakað serligt, var bjargarektin. Petur var við í hesum arbeið- inum, fleyging, ræning. Saman við hinum skúvoying- unum var hann uppi undir Oynni. Hann kom soleiðis til at uppliva eitt kapitull í Skúvoyar og Føroya søgu, sum nú man vera farið afturum med alla, men sum var so

dramatiskt, so gerandisligt og samstundis so ørandi stórbært, at frásagnirnar um tað um hundrað ár neyvan fara at vera roknaðar sum annað enn uppspuni. Í hesum arbeiðinum var brúk fyri samarbeiði, álvarsemi, góðum nervum og fimleika. Í tí heildini, sum bjargarektin var, áttu kvinnurnar sín part. Gentan ella konan, við roytingartræi í hondini og torvsku við lið, sitandi í fjarðum í dagar og nætur, er ein ógloymandi partur av hesi heildini.

Sum týðari hevur Petur greitt eitt ótal av størri og smærri bókum úr hondum. Málið, hann brúkar, er lætt og smidligt, tað málið, hann hevur hoyrt foreldur og bygdafolk síni tosa. Royn og fortel Robin Hood fyri einum barni og brúka týðingina hjá Peturi, har er einki at draga frá ella leggja aftrat, eingin knortlut saman- seting at snáva um, einki klombrut ókunnuorð, tú rennir teg fastan í. Stórarbeiðini hjá Peturi eru óivað tær báðar umsetingarnar eftir Hans Kirk, Útroðrar- menninir og Bonarmenninir. Tann fyrri av hesum bókunum, sum var lísín upp í Útvarpi Føroya fyrst í sekstiarunum og seinni útgivin á Bókagarði, vakti stór- an ans. Tann seinna, sum kom út í 1984, á Orðum og Løgum, hevði uppiborið eina heitari móttøku, enn henni lútaðist í okkara mangan undarliga blinda og tilvildar- luga blað- og bókmentaheimi.

Í sínum lærarayrki hevur Petur verið ein klókur og greiður undirvisari. Petur hevur frasøgugávur, av tí stillföra slagnum, í hansara spakliga frásøghátti lá faldur ein loyndur dramatikkur, sum fangaði áhoyr- aran. Í sínum høvuðsyrki kom Petur at vera ein teirra, sum umframt at geva vanliga undirvísing, eisini flutti víðari hetta, vit rópa »fedranna mentan«, og sum næmingar sjáldan hugsa um, fyrr enn teir eru tilkomnir og við skili og viti sigga tað stóði, sum er teirra røt. Eitt annað, sum eyðkendi Petur og Elisabeth, konu hansara, var, at teirra áhugi fyri næmingunum rakk væl út um skúlatimarnar og skúlaárin. Hesin áhugin fyri, hvussu tað seinni í livinum kom at gangast eins næm- ingum, sum Hans Kirk so ramliga letur læraran Ulrik- sen í Bonarmonnunum vera eitt dømi um, er kanska tað størsta prýðið hjá tí føroysku lærarastættini, ella einum parti av henni.

Av lyndi er Petur spakligur og litilátin, í síni hugsan sakligur. Tað er ikki honum fyri at koma við metingum, fyrr enn hann hevur hugsað seg væl um. Hetta er komið til sjóndar í ættargranskingini, sum hann hevur fingist nógv við, hann hevur havt ílt við at felt dóm, fyrr enn hann hevur kastað akker í próv- og skjalatílfari. Tá ið hann, tíværi alt ov sjáldan, hevur tikið til orðanna um okkurt søguligt ella ættarsøguligt evni, hevur ikki verið lætt at mótmælt og neyvan verið neyðugt at lagt nakað aftrat.

Petur fer nú um tey áttati. Heilsan er hampuliga góð. Peran, sum altíð hevur lýst við góðum, støðugum ljósi, er tann sama, sum hon altíð hevur verið. Tað er at vóna, at hann fær nógv góð ár aftrat, og at hann fær stundir at fullføra sitt verk um ættirnar úti í Skúgví, kvinnur og menn, livandi og farin.

-sn

útvarp føroya

Týsdagur 4. mars

- 09.30 Føroysk fólkamentan I
- 11.01 Stuttsega
- 12.55 Føroyski skipalístin
- 13.01 Seinnapartsleg
Leif Láadal skipar fyri
- 14.01 Fiskivinnutátturin
- 14.30 Úr plátusavninum
— Hans J. Egholm
- 15.01 Ungdómsendingin: Fólksins
rødd
Sending um nærvarp í Keyp-
mannahavn. Birita Mohr og Dag-
mar Joensen-Næs leggja til rættis
- 19.00 Barnaútvarpið
Oddvá Nattestad leggur til rættis
- 19.30 Úr plátusavninum
Gissur Patursson velur lögini
- 20.00 Talvkapping

Mikudagur 5. mars

- 09.30 Á ferð á bygg
- 11.01 Kvæðuljómar fyri sjófólkið
- 13.01 Seinnapartsleg
Leif Láadal skipar fyri
- 14.01 Náttúra og umhvørvi
- 15.01 Popptindurin
Heðin Jensen skipar fyri
- 19.00 »Nógv horn, men fáir halar«
Seinastu snøklarnir um Isle of
Man. Tróndur Djurhuus leggur til
rættis
- 19.30 Løg mær dámar. Astrid McDon-
ald og Finnbjörn Olsen skipa fyri
- 20.00 »Føroyingar og grindasurning-
urin«. Seinni fyrlæstur hjá Árna
Olafsson
- 20.30 Løg frá fimtiárunum
Marius Rein velur lögini

sjónvarp føroya

Týsdagur 4. mars

- 19.20 Tíðindi fyri deyv
- 19.30 Barnasendingin
- 20.00 Dagur og vika
- 20.30 Kaldar føtur — am. filmur
- 22p30 Tá kærleikin fer av kós
- 23.20 Liðugt

**Norea
Radio
Denmark**

Millumbylgja 1467 kHz
kl. 19.30-19.45
Norskar sendingar eru á
stuttbylgju. 41 metra-
bandinum hvønn dag kl.
8.00.

Í dag: »Den farligste sygdom — frygter du den?»
Jørgen Trihøj Poulsen, próstur, luttekur.

Samkoma teirra eldru

verður í dag kl. 15.30 í KFUK: vit hugna okkum.

Lýsið í **sosialinum**